

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHELSEA 3878

NO. 69. — STEV. 69.

NEW YORK, MONDAY, MARCH 24, 1930 — PONDELJEK, 24. MARCA 1930

VOLUME XXXVIII. — LETNIK XXXVIII.

ENAJSTA OBLETNICA ITALIJANSKEGA FAŠIZMA

"FAŠIZEM JE UPANJE IN REŠITEV ITALIJANSKEGA NARODA," PRAVI BENITO

Ministrski predsednik Mussolini je objavil, da bo drugo desetletje fašizma bolj slavno, obenem pa tudi polno bojov. — Svečanosti in parade po vsej Italiji. — Najpomembnejše slavlje je bilo v Milanu, ki velja za nekak rojstni kraj fašizma.

RIM, Italija, 22. marca. — Jutri bo praznovala vsa Italija enajsto obletnico ustanovitve fašistične stranke.

To priliko je izbral Mussolini ter naslovil na italijanski narod poslanico, v kateri je rekel, da se mora razbiti vsak napad ob edinstveni volji dvainštrideset milijonov duš broječega naroda.

Poslanica je vsebovana v dnevnem povelju fašistične stranke.

— Le za trenutek se smemo ozreti nazaj, — je rekel Mussolini, nato se moramo pa znova lotiti dela.

— V zadnjih enajstih letih je premagal fašizem neštete težkoče, dosti jih pa mora še premagati. Nazadnjaške sile, ki skušajo škodovati fašistični Italiji, nas nič ne motijo. Vsi smo prežeti z istim duhom in isto voljo kot pred enajstimi leti. Le bolj izkušeni smo ter temeljiteje poznamo ljudi in položaje. Tekoče desetletje fašizma bo bolj slavno kot je bilo prvo. Ne smemo pa pozabiti, da bo tudi polno bojov.

Jutri bodo vihrale raz vsa javna poslopja fašistične zastave. Po vseh cerkvah bodo zvonili. Zvečer bodo vse hiše svečano razsvetljene.

RIM, Italija, 23. marca. — Z demonstracijami fašistične moči in edinstvi je praznovala danes Italija enajsto obletnico ustanovitve "fašjev", to je bojnih oddelkov, iz katerih sestoji fašistična stranka.

Fašistični tajniki so po vseh okrajih prečitali poslanico italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija.

Mussolini je označil fašizem za upanje in rešitev italijanskega naroda ter pozival Italijane še k večji in ostrejši disciplini, ki bo pretvorila italijanski narod v enotno skupino.

Po vseh mestih so se vršile svečanosti, toda najslavnejše je bilo v Milanu, kajti Milan smatrajo za rojstni kraj laškega fašizma.

DOHENY OPROŠČEN

Stari milijonar je bil oproščen obtožbe, da je podkupil Alberta B. Falla pri oddaji vladnih petrolejskih koncesij.

WASHINGTON, D. C., 22. marca. Porota je danes oprostila Edwarda L. Dohenyja, ki je bil obtožen, da je podkupil Alberta B. Falla pri oddaji Elkhills petrolejskih zalog.

Poroto je tvorilo devet moških in tri ženske.

73-letni multimilijonar je mirno čakal, kaj po povedal načelnik porote Chelsey M. Ray.

Ko je rekel besedo "nekriv", je nastilo v dvorani navdušeno plaskanje. Dohenyju so se vile solze po razornih licih.

STAVKARJI ZAHTEVAJO VARSTVO PENNA. MILICE

NAZARETH, Pa., 23. marca. — Položaj delavcev v boju proti Kraemerjevi tovarnici za svilen nogavice je postal tako nezmožen, da so se voditelji stavke obrnili na gubernerja Fisherja za varstvo ter ga naprosili, naj pošlje milico v Nazareth, da varuje stavkarje pred nasilji policije ter okrajnih šerifov. Šerifom pomagajo tudi sodišča. Popolnoma neupravičeno aretirane stavkarje porote oproste, nato pa morajo plačati "sodnijske stroške", ki znašajo velikanske vsote. V enem slučaju so zahtevali od opravičenih delavcev \$1442 za sodnijske stroške. Prepovedanje, celo prepovedanje patriotičnih pesmi, je sedaj velik zločin v Nazarethu.

Delavci seveda ne bodo dosti opravili s prizivom na gubernerja Fisherja, kajti on je eden najbolj vernih služabnikov jeklarskega trsta.

Naročite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

HAPGOOD BO ORGANIZIRAL PREMOGARJE

Pred osmimi leti je organiziral koksove okraje po južni Pennsylvaniji. Dovršil je Harvard univerzo.

SPRINGFIELD, Ill., 22. marca. — Poker Hapgood, ki je bil na opozicijski konvenciji United Mine Workers voditelj manjšine, je bil imenovan organizatorjem. Imenoval ga je predsednik Aleksander Howat.

Hapgood je leta 1922 uspešno organiziral koksova polja po južnem delu Pennsylvanije ter je tudi več let delal v premogovnikih pittsburskega okraja. Hapgood je dovršil Harvard univerzo ter se je po raznih deželah udeleževal strokovnega gibanja.

Nadalje je bil imenovan organizatorjem voditelj radikalcev v novi organizaciji Bill Daech. Svoječasno je bil predsednik illinojskega podokraja št. 5.

OBDOJENI KOMUNISTI

BEOGRAD, Jugoslavija, 22. marca. — Po zakonu za varnost države je bilo danes tukaj procesiranih enaindvajset komunistov. Osem jih je bilo obsojenih od enega do deset let ječe, ostali so bili oproščeni.

ARETACIJE V MASAH V SOFIJI

SOFIJA, Bolgarska, 22. marca. — Policija je v zadnjih osemindesetih urah aretirala v tukašnjem mestu 315 komunistov. Tudi po drugih delih dežele so se vršili pogoni na člane komunističnih organizacij.

Obtožencem očitajo, da so se zadržali proti vladi.

STAVBINSKI DELAVCI NEZAPOSLENI

PITTSBURGH, Pa., 23. marca. — Med stavbinskimi delavci v Pittsburghu je dosegla nezaposlenost štirideset odstotkov, kot je sporočil predsednik Building Trades Council, E. G. Rust.

IZJALOVLENJE MORNARIŠKE KONFERENCE

Angleški in ameriški delegati so napeli vse sile, da rešijo, kar se da rešiti. — Na kako skrčenje mornaric ni niti misliti.

LONDON, Anglija, 22. marca. — Angleški in ameriški delegati, ki se udeležujejo tukašnje mornariške konference, si na vse kriplje prizadevajo, da bi se vsaj nazunaj rešili ugled konference ter pokazali svetu že vsaj eno ali dve pridobitvi. Toda vse kaže, da se jim niti to ne bo posrečilo.

Včeraj sta minila dva meseca, ko je angleški kralj otvoril konferenco ter v svojem govoru napovedal njene presenetljive uspehe. Najbrž ne bo sklenjena nobena pogodba za splošno skrčenje mornaric in nobena, ki bi omejevala gradnjo bojnih ladij.

Mogoča je edina pogodba med Veliko Britanijo, Japonsko in Zdr. državami, ki bi pa bila v bistvu brez vsakega pomena.

Da se bo konferenca izjalovila, bosta v prvi vrsti krivi Francija in Italija. Italija hoče imeti baš toliko bojnih ladij kot jih ima Francija, slednja pa odločno zavrača to zahtevo.

Začasno odpotovanje francoskih delegatov je sličilo nekakemu ultimatu.

"Daily Chronicle" pravi: — Konferenca se počasi bliža svojemuh pomu. Narodi stoje brez moči poleg, dočim se odigrava pred njihovimi očmi svetovna tragedija.

"EUROPA" VOZI Z VELIKO NAGLICO

NA KROVU PARNIKA "EUROPA", 22. marca. — Kljub močnemu nasprotnemu vetru in viharnemu morju je parnik "Europa" prevozil v prvem dnevu 703 milje. Vozil je torej s povprečno naglco več kot kot 28 milj na uro.

Ta razdalja znaša 16 milj več kot jih je premeril parnik "Bremen" na svojem prvem potovanju.

"Bremen" je na svoji prvi vožnji preplul ocean v štirih dneh, sedemnajstih urah in štirinajstih minutah.

LEWIS SKUŠA ODSTRANITI A. HOWATA

Voditelja vstaških majnarjev je pozval, na j pride v sredo v Indianapolis. — Kansaskemu okraju namerava odvzeti čarter.

INDIANAPOLIS, Ind., 23. marca. John L. Lewis, predsednik United Mine Workers of America, je danes pozval Aleksandra Howata, predsednika kansaskega okraja št. 14, naj pride v sredo v Indianapolis ter pojasni, zakaj na bi organizacija ne vzela čarterja dotičnemu okraju.

Podobne pozive je poslal tudi ostalim voditeljem kansaskega izvršilnega odbora.

Zadnje sredo so delegati na tukašnji mednarodni konvenciji sprejeli resolucijo, s katero pooblašajo predsednika Lewisa, naj prekliče čarter Howatovega okraja.

Howat in njegovi tovariši so obtoženi, da so sodelovali z John H. Walkerjem, Frankom Farringtonom in drugimi v namenu, da osnujejo splošno zaroto za uničenje United Mine Workers of America.

Howat in njegovi tovariši so se udeleževali majnarske konvencije v Springfield, Ill.

PITTSBURGH, Kansas, 23. marca. — Uradniki okraja št. 14 United Mine Workers of America so izjavili danes, da bodo ignorirali poziv John L. Lewisa, naj pridejo prihodnje sredo v Indianapolis pričati, zakaj naj ne bi vodstvo vzelo čarterja njihovega okraja.

Howat in njegovi tovariši so mnenja, da je izgubil Lewis vso oblast ter da je edino le član lokalne unije, kajti na konvenciji v Springfield je bil Howat izvoljen narodnim predsednikom.

KROJAČI ZMAGALI V STAVKI

WASHINGTON, D. C., 23. marca. Organizirani krojači tvrde D'Elia & Kines so zmagali v stavki, katero so pričeli proti zaposlenju neorganiziranih.

RUSI NOČEJO VMEŠAVANJA

Na milijone ljudi se udeležuje demonstracij proti križarski vojni, s katero prete inozemske države.

MOSKVA, Rusija, 23. marca. — Demonstracije proti inozemski križarski vojni, s katero pretijo inozemske države, so zavzele, soglasno s poročili, ki so prišla iz vseh delov dežele, tak ožseg kot demonstracije proti zaplenjenju kitajske železnice od strani Kitajske. Včeraj so se vršile demonstracije vseh povsod. Na milijone Rusov je korakalo po ulicah mest, kjer so demonstrirali proti kapitalizmu.

Ceni se, da se je v Moskvi udeležilo do milijon Rusov protestov. 500,000 v Leningradu, 200,000 v Harokvu ter temu odgovarjajoče množine v ostalih mestih, krajih in vaseh.

"Pravda" obsoja na oster način to "mednarodno komedijo", katere se baje udeležujejo "najbolj sveti glumači vseh voharjordanj". List govori o "nesramni maškarni in o "tulenju, katerega so naročili ter plačali petrolejski magnati med ruski verniki".

"Se nikdar poprej se ni onegavnil obraz kapitalistične družbe bolj jasno razkriti, kot v teh dneh protisovjetskih napadov od strani katoliških šarlatanov in banditov".

NIZKE MEZDE V ILLINOISU

WASHINGTON, D. C., 23. marca. Soglasno s številkami urada delavskega departamenta, znaša tedenski zaslužek za ženske v industrijah Illinoisa povprečno le \$19.70 v primeru z \$31.75 kar zaslužijo moški. Te številke so veljale za mesec januar. Plače delavk so še najboljše v krznarstvu, kjer zaslužijo po \$30.27 na teden. Najboljše plače dobe litografi in gravirji, in sicer do \$50.90 na teden.

V mlinskih in tvornicah za lesne izdelke so dobivale delavke povprečno po \$6 na teden. V bombastnih tvornicah je znašala plača po \$9.79 na teden. Moški v tvornicah za čvrle dobe na teden povprečno \$20.40 ter delavci v tovarnah za konzerve približno isto plačo.

GANDHI JE POSVARIL INDIJCE

Socijalni bojkot mora iti samo do gotove meje. Vladnih uradnikov se ne sme izpostaviti stradanju. — Bolezen med njegovimi spremljevalci.

JAMBUSAR, Indija, 23. marca. Mahatma Gandhi, znani indijski voditelj, je danes posvaril Indijce, da gre njihov socijalni bojkot v gotovih ozirih predalet. Dogodili so se namreč slučajji, ko ni hotelo prebivalstvo preskrbovati policistov in angleških uradnikov z jedjo in pijačo.

Po Gandhijevem mnenju se ne sme nikogar izstradati, niti angleškega uradnika. To je proti indijskim verskim predpisom.

Gandhi je rekel: — Če bi generala Dyerja plačala kača, bi bil jaz prvi, ki bi mu izsleal strup.

(General Dyer je leta 1919 zapovedal streljati na 5000 Indijcev, pri čemer je bilo 380 oseb usmrtenih, 1200 pa ranjenih).

Dosti Gandhijevih spremljevalcev je zbolelo. Odcedli so jih v Broach, kjer bodo počakali svojega voditelja.

RANGUN, Indija, 23. marca. — Danes je bil obsojen na deset dni ječe župan Kalkute, J. M. Sengupta. Obtožen je bil, da je imel škodljiv govor. Tekom obravnave ni niti besedice. Molče je poslušal pričevanja svojih nasprotnikov in niti z očesom trenil, ko je bila razglašena obsodba.

ZVEZNI AGENTI ARETIRALI KONSTABLERJE

LOUISVILLE, Ky., 23. marca. — Ko so zvezni prohibicijski agenti danes konfiscirali dva avtomobila ter več galon žganja, so našli štiri konstablerje v poslopju, proti kateremu so bila izdana zaporna povelja. Konstablerja so pridržali pod jamšlino dveh tisoč dolarjev.

IZGREDI VZROK RESIGNACIJE

Na sliki vidite enega izmed prizorov, ki so se vršili v New Yorku dne 6. marca tekom demonstracij brezposelnih. Newyorški policijski komisar je naročil svojim ljudem, naj z demonstranti brezobzirno ravnaajo. Posledica tega je bila, da se je pojavilo proti Whalenu splošno ogorčenje tudi v meščanskih krogih ter da bo najbrž moral resignirati kot policijski komisar.

DENARNA NAKAZILA

ZA VAŠE RAVNANJE NAZNANJAMO, DA IZVRŠUJEMO NAKAZILA V DINARJIH IN LIRAH PO SLEDEČEM CENIKU:

v Jugoslaviji		v Italiji	
Din	500	\$	9.35
"	1000	\$	18.50
"	2500	\$	46.00
"	5000	\$	91.00
"	10,000	\$	181.00
Lir	100	\$	5.75
"	200	\$	11.30
"	300	\$	16.80
"	500	\$	27.40
"	1000	\$	54.25

IZPLAČILA V DOLARJIH:

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30 — 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih lirah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nami sporazumete glede načina nakazila.

Izplačila po pošti so redno izvršena v dveh do treh tednih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO 75c.

SAKSER STATE BANK

62 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Telephone: Barclay 0380

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
314 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

za celo leto velja list za Ameriko	za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	za pol leta	\$3.50
za pol leta	za inozemstvo za celo leto	\$7.00
za četrt leta	za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$5.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenrednih nedelj in praznikov.

Dopis brez podpis in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovni pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 314 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

HAITI

Leta 1936 poteče pogodba med Združenimi državami in Haiti.

Ta pogodba daje strem Samu vso kontrolo nad Haitakim otočjem — nad deželo in nad prebivalstvom.

Resnični poveljnik Haitija je ameriški general Russell, poveljnik tamošnjih ameriških mornariških vojakov.

Predsednik Borno oziroma njegov naslednik Roy sta le kreaturi v rokah ameriških komisarjev in vojaških poveljnikov.

Ko je pred par tedni veliko število vplivnih domačinov zahtevalo popolno osvoboditev izpod ameriškega jarma, je imenoval predsednik Hoover komisijo ter ji naročil, naj preišče razmere na Haiti ter naj poda priporočila glede nove ureditve razmer med Združenimi državami in Haiti.

Komisija se je te dni vrnila v Združene države.

Medtem je pa razburjenje naraslo.

Prislo je do oboroženih uporov in izgrediv, ki so pokazali, da domačinom ni ameriški imperijalizem nikaj priljubljen.

Vsled tega se ni čuditi, če so se zganili tudi zmeri Haitčani, dobri državljani Haitija ter so stavili ameriški nadvladi gotove zahteve.

Ti ljudje so prepričani, da bo njihov vpliv splaval po vodi ako se ne pridružio protiameriškemu gibanju in zahtevajo, naj ameriška vlada čimprej odpokliče ameriške mornariške vojake.

Zahtevajo svobodne in brezvplivne volitve v parlament ter poudarjajo, da v zadnjih dvajsetih letih, torej izza ameriškega jereobstva, ni bilo na Haiti nobenih svobodnih volitev.

To je znana stvar ter jo je že dvečkrat poudarjalo mednarodno delavstvo ter napreden del ameriškega naroda.

Značilno je le, da stavljajo to zahtevo tisti haitski elementi, ki so živeli dosedaj z ameriški veljaki v največjem prijateljstvu.

Ameriški general Russell vlada deželi, ki je na papirju popolnoma samostojna in avtonomna.

Haitskemu predsedniku zapoveduje, kaj mora storiti. Parlamentu diktira, kakšne postave sme sprejeti in katere postave mora zavreči. On ima pravico kaznovati in pomilostiti.

Tuji Amerikane je neomejeni gospodar in avtoritativni gospod nad življenjem in smrtjo "neodvisnega" naroda.

300-LETNICA GEORGIJSKE CA TISKA

Slavili so jo letos. Prvo georgijsko knjigo, slovnico z georgijsko-italijanskim slovarjem, je izdal Stefan Paulini 1629. v Rimu. Isti moč je osonal georgijsko tiskarno za širitev katoličanstva v Georgiji. V 17. in 18. stoletju je dala na svetlo še dosti georgijskih knjig. 1705. pa se je ustanovilo slično podjetje v Moskvi. V Georgiji sami je izšla prva tiskana knjiga av. pisma v georgijskimi, l. 1709. Tri leta potem je Rustaveli napisal v Tiflisu narodni ep "Fatsiava koba".

SEZNAM ARANŽIRANIH KONCERTOV.

5. aprila:	Warren, O.
12. aprila:	Hermine, Pa.
20. aprila:	Cleveland, O.—Collinwood.
18. maja:	Chicago, Ill. (Orchestra Hall).
25. maja:	Milwaukee, Wis.
2. junija:	Calumet, Mich. (Opera House).
7. junija:	Trautman, Mich.
15. junija:	Ely, Minn.
22. junija:	Duluth, Minn.

Naslov: Banovec R.
6233 St. Clair Ave. Cleveland, O.

Dopisi.

Brooklyn, N. Y.

Direktorji in odborniki Slovenskega Doma so naslednji za leto 1936:

Predsednik: John Cvetkovic, 52 Grattan St., Brooklyn; podpredsednik: Gabriel Tassotti, 132 St. Marks Pl., Brooklyn; podpredsednik: Frank Hotko, 403 E. 92. St., N. Y. C.; tajnik: Jakob Slabic, 259 Bleeker St., Brooklyn; blaginjak: Valentine Vapotic, 1037 Forest Ave., Brooklyn; zapisnikar: George Stoj, 206 Teneyck St., Brooklyn; nadzorniki: Gabriel Tassotti, 132 St. Marks Pl., Brooklyn; Marko Zupancic, 9612 Wanda Pl., Forest Hills, N. Y.; Joseph Zupancic, 178 St. Johns Pl., Brooklyn; direktorji: Joseph Skrabec, Matija Cur, Frank Tomic, Valentine Orehek, Mrs. Katharine Zupancic, Paul Nakerst, Frank Cerar.

Veliko Slovencev se je pritožilo pri starem odboru, da ne mara nobenega delničarja več. Novi odbor vam da priliko za par mesecev, da si vsaki lahko kupi delnico. Če bi vsak Slovenec v Greater New Yorku imel eno delnico, potem bi se lahko Dom še za enkrat povečal. Zakaj na delo, ker imate pravi delovni odbor. Ko vas bo več delničarjev, si boste zopet zbrali takega, da bo vsakemu dovolj.

Z bratskim pozdravom

Jakob Slabic, tajnik.

Cicero, Ill.

Do danes ni bilo čitani nikakega dopisa v listu Glas Naroda o zadnjih novicah po naši okolici.

Strašna žena, ki jo kličejo smrt, je obiskala v kratkem tukaj dve družini. Dne 10. t. m. je pobrala iz hiše Martina Potokarja v Lyonsu, Ill. sina starega 26 let. Peljal se je z svojo mašino na delo ob 11. uri ponedelj. Priletel je drug avtomobil od strani s tako silo, da je Alberta Potokarja na mestu ubil. Drugi drugi ni dobil nikakih poškodb, kakor to, da si je sprednji konec svoje korete razbil. Neprevidečnost so aretirali.

Pogreb je bilo zelo slovesen. Pokojnikov oče je bil bivši glavni predsednik, zatem gl. blaginjak in p. J. S. N. P. J. Prijatelji in znanci so prihiti od daleč naokoli, da imo izreči očetu in celi njegovi družini naše globoko sožalje. Gimljivo je bilo videti dolg spreved, kakih 200 avtomobilov, ko smo spremili ml. Potokarja do groba. Uverjeni smo, da takega pogreba še ni bilo nikjer v Ameriki, dosedaj med Slovenci.

Drugo žalostno pot smo imeli dne 17. t. m., ko smo spremili na Woodlawn pokopališče Mrs. Jeny Polonka iz hiše 5232 W. 24. St., Cicero, Ill. Belshala je dalj časa na raku v želodcu in naposled je umrla v bolnišnici. Tudi nje spreved je bil gimljiv.

Naj počivata v miru!

Obema žalujočima družinama izročam moje globoko sožalje!

John Fabian, zastopnik G. N.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

Velikonočni prazniki se bližajo...

OTOVO se boste tudi to leto spomnili svojih dragih v stari domovini, z malim ali večjim denarnim darilom za velikonočne praznike.

Pripravljeni smo popolnoma za točno izvršitev vseh naročil, vendar prosimo, ne odlašati in nam naročila poslati čimprej mogoče. Večkrat se odpo more nujni potrebi, in veselje obdarovancev se podvoji, ako dospe denar pravočasno.

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street
NEW YORK, N. Y.

TAKO DALEČ SMO PRIŠLI...

Sledeče vrstice sem napisal deloma v svojem imenu, deloma na zahtevo nekaterih članov slovenske cerkve na osmi ulici v New Yorku. Razmere so mi dobro znane, ker sem bil eden njenih ustanovnikov ter pozneje več let cerkveni kolektor.

Zdaj priznam, da smo napravili nevede veliko napako, ker smo ustanovili slovensko cerkev v New Yorku, kajti p. par letih se je velika večina newyorških Slovencev izselila v Brooklyn, oziroma v Ridgewood in jim je od tam v New Yorku nekoliko predeleč.

Ako bi imeli ob ustanavljanju cerkve toliko pogleda v bodočnost, da bi jo ustanovili v Ridgewoodu oziroma v Brooklynu, bi bile danes najbrž drugačne razmere.

Kljub temu pa cerkev na Osmi še obstaja.

Skoro ves dolg je poplačan, pripisal faranov pa pokriva tekoče stroške. Nekaj prinese tudi dvorana, večnice bazarji itd.

Naši rojaki so toliko poštrevni, da prihajajo ob posebnih prilikah v New York. To delajo iz spoštovanja do cerkve, ki je bila postavljena z našim denarjem in je tudi z našim denarjem vzdrževana.

Mogoče mi bo kdo očitati, da sem predaleč, če se na tem mestu lotim nekake drugega vprašanja, ki je postalo tako važno, da ga ni mogoče prezreti.

To je zadeva naših župnikov.

Prvi, k. smo ga imeli, je ostal deset let na svojem mestu.

To se mu je pa le zato posrečilo, ker je znal vzdržati prijateljstvo male poške cerkvenih članov, ki si laste vso pravico v cerkvi, na koru in pod cerkvijo, in bodo začeli, če bo šlo tako naprej, kmalu se pred oltarjem komandirati.

Možak je po desetih letih odšel ter navedel za izgovor, da mu frančiškanski red ne dovoljuje ostati več kot deset let na eni fari.

Temu so sledili v kratkih presledkih trije župniki.

Prvi je bil Rev. B., ki se tedaj, ko je nastopil službo na Osmi cesti, še ni mudil dolgo v Ameriki.

Po vojni je bil na slovenski fari v zasedenem zemlji ter je imel tudi s fašisti dosti opraviti. Ker je bil pa naš na svojem mestu in ker se je brigal samo za cerkvene zadeve, mu niti laški fašisti niso mogli ničesar očitati. In vzdržal je, do svojega odhoda v Ameriko.

Na slovenski fari v New Yorku se pa ni mogel vzdržati.

Hotel je biti napram vsem enak, napram vsem enako pravičen, in to ga je pogubilo.

Z laškim Mussolinijem ni prišel v zasedenem ozmižu nikdar navkriž, toda fašistom downtownskega Mussolinija ni mogel biti kos.

Ti ljudje so hoteli, bi pri cerkvi nekaj več kot ostali farani.

Hoteli so, da bi jih župnik neprestano povzročeval in hvallil, da bi jim vedno dajal prednost pred drugimi, česar pa župnik — kot mož poštenjak — ni hotel in ni mogel storiti.

Predleda tega je bila, da so zahtevali pri komisarju in tudi izposlovali njegov odstop.

Sledil mu je mlajši, župnik, Rev. V., ki pa tudi ni bil dolgo.

Najbrž se mu je zagnusila gonja teh ljudi, ter je napravil prostor Rev. W.

Toda tudi Rev. W. se je te dni po par mesečnem službovanju z žalostjo poslovil.

Kot sem slišal, bo prišel te dni v New York frančiškanski komisar, ki bo preiskal razmere.

V imenu velike večine slovenskih faranov mu svetujem, naj zaslisi nepristransko obe stranki in naj pri tem vpoštevata, da tisti, ki neprestano rovarijo, opravljajo, ščuvajo, pošiljajo pisma in brzojavke z neresnično vsebino, niso taki svetniki kot se delajo, da so.

Pa se to si drznem povedati v imenu velike večine slovenskih faranov in farank gospodu komisarju: mir pri slovenski fari v New Yorku bo šele tedaj, ko bodo gotovi ljudje spoznali, da niso nič več kot so drugi. Ko bodo spoznali, da je opravljanje in natočevanje najgostar stvar na svetu ter da zavist in hinavščina ne smeta imeti prostora v sretni pravega katolicana.

Ko se je izvedelo, da bo zopet pozvan nazaj v New York Rev. B., bi nekateri kmalu zbežljali od same jeze.

Zagrozili so, da cerkveno pevsko društvo ne bo pelo na koru, ako se vrne Rev. B.

Pevovodja, ki je njihova igračka, jim je menda pritrtil.

Par pevcev je bilo pa vseeno toliko odličnih, da jim niso hoteli pritrtili.

Čegava bo obvečjala, se zaenkrat še ne ve.

Pomisliti je treba, da potrebuje vsaka fara v prvi vrsti dobrega, poštenega in nepristranskega duhovnika.

Basist in organist prideta šele pozneje na vrsto.

Splošno priljubljenih duhovnikov je malo, second-hand basistov in organistov je pa jako dosti.

Ako bodo pa tudi v tem slučaju omenjeni ljudje zmagali nad frančiškanskim komisarjem, ne morem drugega reči, kot da smo daleč, jakko daleč zašli...

Bivši cerkveni odborniki.

PESMI O DOMOVINI

Zveza ruskih pisateljev in časnikarjev na Poljskem je razpisala nagrado za najlepšo lirsko pesem s spominom na matuško Rusijo. To tekmovalje likov se itee zgolj ruske emigracije in predvsem njenega mlajšega rodu. Z njim skušajo duhovni voditelji ruskih pregnancev vzdrževati mladino v duševnem stiku z domovino in njenim slovestvom.

Pokazalo se je, da ima razpis krasen uspeh. Dostaj se je nabralo čez 400 pesmi. Drugo vprašanje je, kakšna bo umetniška žetev: idejna korist bo brez dvoma velika, saj so prispeli domovinski spevi iz vseh delov sveta; iz južne in severne Amerike, iz Egipta in Alžira, iz Kitajske in Perzije, iz Iraka in Polinezije ter iz večine evropskih dežel. Pesmi spremljajo pisma, ki bodo bolj od katerekoli dosedanjih anket nudila sliko o današnjem življenju in razmerah po vsem svetu razsejane ruske emigracije.

NAPREDEK

Herodotos, knjiga VI. 105 (iz leta 490 pred Kr.):

"Perziji so pristali na travnatem obrežju pri Marathonu... Ko so se Atenci odločili, da pokličejo Sparto na pomoč, so poslali najhitrejšega sla, hemerodroma Felippidesa. Pot do Sparte, 1140 stadijev (228 km) je prevelil slavi tekač v dveh dneh, da bi rešil očetnjavo."

Dnevnik Kristofa Kolumba (iz l. 1493. po Kr.)

"... po 24 dni trajajoči vožnji je Santa Marta pristala dne 12. oktobra G. l. 1492. pri otoku, ki ga domačini imenujejo Guanahani"

United Press, Moskva, 12. januarja 1930.):

"Med sovjetsko ekspedicijo v Deželi Franca Jožefa blizu severnega tečaja in ekspedicijo admirala Byrda, ki se nahaja v območju južnega tečaja, se je vrnil danes radiotelegrafski razgovor. Antarktična odprava je arktični poročala o izsledkih najnovejših raziskavanj. Zveza je bila brezhibna."

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street
NEW YORK, N. Y.

Peter Zgaga

Starega lahkoživca so dobili zmirllega poleg ceste.

Odvedli so ga v bolnišnico ter ga najprej dobro ribali z ledom.

Polagoma mu je začela krožiti kri po žilah.

In zdravnik je pozval zdravniške strežnike rekoč: — Morda se bo pojavila murlica in bo začel divjati. Dva ga morata držati, eden naj mu pa vlije v usta konjak.

Tedaj pa pa je lahk hvček trudemu odprl oči in zasepetal:

— En sam naj me drži in dva naj mu vlijeva konjak v usta.

*

Zakonec se je smukal okoli sladke ženske ter ji prigovarjal kot znajo prigovarjati le spreobrnjeni moški:

— Tak za kaj se tako grdo držiš? Ne bodi huda. Povej, če si huda?

— Seveda sem huda, — je bevsknila.

— Zakaj si huda? Za božjo voljo, povej mi, zakaj si huda?

— Sem že pozabila, zakaj sem huda, toda odpustita ti ne bom nikdar.

*

Načelnik Hooverjeve komisije pravi, da izvedba prohibicijskih postav jako napreduje.

— Da bi bilo le vedno tako kot je sedaj — pravi načelnik Wickersham — pa bi bilo dobro.

— Da bi bilo le vedno tako kot je sedaj — pravijo prijatelji plačee — pa nam ne bo treba žele umreti.

*

Prihodnji mesec se bo vršilo ljudsko štetje.

Pri tej priliki bodo skušali doznati, koliko ljudi je v Ameriki brez dela.

Ce bodo v ta razred tudi bogatne vsteli, bo število naravnost ogromno.

*

Enajst-letnica fašizma.

Enajsta obletnica nasilja in krivic, pod katerimi se krivi in stoka naš narod v Primorju.

Toda vsaka stvar ima svoj konec.

Čimvišje se bo povzpeli fašizem, temposastnejši bo njegov štrbunk.

*

V Franciji razpravljajo o perečeni vprašanju, če ima ženska pravico hlače nošiti.

V Ameriki je to vprašanje že zdavnaj rešeno.

Vse ženske, posebno poročene žije nosijo.

*

Razoročitelna konferenca v Londonu se bo izjalovila.

Dva meseca so mlatali delegati prazno slamo in se bodo najbrž še tekom tega tedna vrnili vsak na svoj dom.

Nazadnje je prav tako.

Bolje je, da se konferenca zdaj biamira kot da bi se ob izbruhu bodoče vojne.

*

Rojak je trdno prijel svojo ženo:

— Teh neumnosti bo pa enkrat konec, da veš.

— Kakšnih neumnosti? — ga je vprašala in nedolžno pogledala.

— V soboto in v nedeljo si bila v kinematografu.

— No, pa kaj zato? Saj nisem bila s tvojim denarjem.

— O, vem, da ne. V soboto si šla s foremanom v nedeljo pa z gospodajem.

— Lažeš! — je siknila. — O ti lažnjivec ti! Moj Bog, kako sem nesrečna, da imam takega lažnjivca za moža.

— Nikar ne taji — jo je zavrnil.

— Saj so te videli in so mi povedali.

— Ni res, ni res, — se je zaklinjala in cepetala z nogami. — Pri sečem, da ni res!

Možček ni vedel, kaj bi rekel.

Morda jo je pa pokrivil sodil? Mogoče so ga nalagali?

Kar smiliti se mu je začela in ni dosti manjkalo, da je ni prosil odpuščanja.

Ona je pa kar naprej drdrala:

— Saj pravim! Kaj takega. Da te le sram ni tako lagati! Da sem bila v soboto s foremanom, v nedeljo pa z gospodajem in kinematografu? Ravno nasprotno je resnica. V soboto sem bila z gospodajem, v nedeljo pa s foremanom, če že hočeš vedeti...

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street
NEW YORK, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ALEKSANDER NEVJEROV

RDEČI DIREKTOR!

Pavel Kudaškin — direktor. Pavel Kudaškin — 8. To zveni tako dobro kakor: kupa vina, polna kupa vina. In Kudaškin pije iz obeh kup hkrati. Kako sijajno je vendar to življenje! Sam hudič ga ne bi mogel zamisliti lepše. Prej se je reklo: Pavel Kudaškin, zdaj pa Pavel Ivanovič! Prej peš, zdaj per avto! O, in kakšno delovno sobo ima! Velikansko, svetlo! In kakšno mizo! Z zelenim prtom prevlečeno in na osem predajov. Delovna soba, miza, telefon, avto, portier. Najbrž je vse to samo sanja. Če pa ni, potem se je takega mesta treba opriziti z vso silo. Z zobmi se je treba vanj zagristi. Končno tudi ni nobena sala: "Direktor!"

Doslej samo navaden delavec — zdaj naenkrat "sodrug direktor"! Avto in zemlja pod njim. In nebo nad njim. Cela cesta drvi, celo mesto. To je življenje. Ključavničar gre — slikar pride — zidar gre. A Kudaškin drvi po mestu. O, stoji višje nego ključavničar, višje nego slikar in zidar. To je življenje!

"Di-ek-tor!"

Kudaškin sedi v naslanjaču z usnjatimi blazinami, smehljaj prijazno. Levo pred njim — inženir, desno pred njim — inženir. Da s takimi ljudmi sedi zdaj za isto mizo. Kadijo — on tudi kadi. Iztegnili so noge — on jih je tudi iztegnil:

"E-na-ko-prav-nost!"

Kako komično je vendar predmetje! Kako so tam vsi hiše majhne! Ob zidovih sede po klopih delavci z odpadlimi sprajcami, ženske žvečijo pečke od solčnih rož, otroci se jim plazijo pod nogami. In v taki hiši je nekdo prebival tu — Kudaškin. Zdal pa stanuje v centru mesta — v pet nadstropjih visoki hiši. Direktor tovarne vendar ne more stanovati v delavskem predmestju! Saj ga ne bi noben inženir amatral za resničnega direktorja. Noben specialista ne bi imel veleposlovanja pred njim.

Ali je to zrcalo tako čudovito, ali pa se je sodrug Kudaškin zares ta-

OTROKOV KASELJ!
Zaustavi ga je treba, predno postane nevaren. Odpravite nadležno kašljanje s Severa's Cough Balsamom, ki je priljubljen otrokom in odraslim že 49 let. Ugodno, varno, uspešno. Vas le-karnar ga ima. 25c in 50c.
Rabi Severa's Cold Tablets
SEVERA'S COUGH BALSAM

Vse bi bilo v najlepšem redu. A kljub temu Kudaškin z življenjem ni zadovoljen. Se pravi, z življenjem že, le s svojo ženo ne. Predstavite si samo: čisto navadna ženska! Nosi katun in na glavi ruto. Vreg jo vzemi, to se ne bi bila naseča, mogli bi ji na Tverski cesti kupiti vsako poljubno obleko. Ji dati na glavo namesto rute klobuk. Ne gre za to. Ona nima nobenega obnašanja. Tako je, hudič! Ona je ostala taka, kakor je bila kot žena delavca.

Kudaškin ji pravi: "Zdal si žena direktorja."

"Nu, Papašenka, kakršenkoli direktor že tudi si, jaz te imam rada brez vse to šare..."

Kaj boš storil na to? Pride obisk in ona se skrbi. Pri ženah inženirjev naravnost vidiš, kako jim stopajo oči iz jamič, tako koketirajo. Ta zeljuza glava se pa ljudi boji, pride ven v ruti, in Kudaškin pride v tako zadrego, da zardi do ušes. Ne — s tako ženo se pred ljudmi ne moreš pokazati. In zaradi nje tudi ne bodo imeli nikoli pravga spoštovanja pred njim. Na prvi pogled se vidi: navadna delavka. In hočemo biti popolnoma odkritostrelni: ona je tudi že nekoliko prestara zanj. Da, če bi mogel človek dobiti drugo, takšno s svilenimi nogavicami...

In to je tudi napravil. Kar preprosto in naravnost je rekel svoji ženi: "Midva nisva za skupaj!"

Žena v katunasti obleki je šla — in prišla je taka, ki razume koketirati. Vitka, mlada, s svilenimi nogavicami. Ah, kako je interesantna! Ne pije nič čaja — želi kave! Kruh mrzi — kupiti ji je treba prepečenca. To ali ono ni več moderno, v izložbah se vidijo že nove stvari. Čokolada, hruške, teater, manikira, parfem, eau de cologne... In kako se zna obnašati! "Mersi, pardon. Danes mi je strašno dolgčas..."

Ravnokar je dal Kudaškin svoji mladi ženi zadnjikrat hruško cesarskega. Točno ob dveh ponoči je presedlal z avtom GPU (prej Čeka) v drugo stanovanje. Se zgodil! Domišljavost rodi večkrat še hujše posledice.

ORGANIST IN POLICIJA

V odlični cerkvi je poroka. Mnogo povabljenec, devic in gospodov, kakor je to običaj v velikem svetu. Pred cerkvijo ogromna množica ljudi in resen policist, ki mora paziti, da ne stopi v cerkev kak nepovabljenec.

Starejšemu, korektnemu gospodu prijazne vnanjosti se je posrečilo, da se je preril skozi množico in prišel do cerkvenih durí. Policist ga odrine:

— Imate vstopnico?

— Ne, — pravi starejši, korektni gospod. — Nimam vstopnice in ne poznam poročne para, toda kljub temu bi šel rad noter.

— Brez vstopnice ne sme nihče noter.

— Toda jaz zahajam že nad trideset let v to cerkev k dopoldanskim in popoldanskim službam božjim. Me boste vendar spustili noter.

— Toda jaz zahajam že nad trideset let v to cerkev k dopoldanskim službam božjim. Me boste vendar spustili noter.

— Ali ne slišite, kaj sem vam rekel. Brez vstopnice ne sme nihče brez izjeme v cerkev.

Petnajst minut olmor. Korektni prijazni gospod stoji še vedno tu.

Končno pravi:

— Oprostite, gospod stražnik, koliko pa bo že ura?

— Čez dve minuti bo dve.

— Hvala. Rad bi vedel, če se vam posreči...

— Kaj posreči?

— Če se vam posreči dobiti drugega organista namesto mene. Jaz sem namreč Albert Lindstroem in moram skrbeti za muziko in petje pri tej poroki.

Policist je potisnil gospod Lindstroema v cerkev, ga spremil na kor in ostal tam, dokler ni gospod spravil v tek godbenega aparata. Takšen mora biti policist.

POZIV!

Vsi naročniki katerim je, oziroma bo v kratkem pošla naročnina za list, so naprošeni, da jo po možnosti čimprej obnove. — Uprava lista.

V HYDE PARKU

Anglež racionalno gospodari tudi s svojimi telesnimi in duševnimi zmoglostmi, zato skrbi za menjavo telesnega in duševnega dela. Zaradi tega je sport v Angliji zelo razvit. Sredi Londona je deset ogromnih parkov, ki so deloma tudi igrišča. Na takih igriščih je poskrbljeno za zabavo zlasti mladini. Postavljene so gugalnice, vrtljaki, premljena so igrišča za nogomet, žoganje itd. Najobširnejši park v Londonu je Hyde Park, ki obsega površino 5 kvadrat kilometrov. — Značilna je tako zvana cesta Tottenham-Row, dolga 12 km, namenjena samo jezdecem. Tukaj srečavamo očeta, mater in otroka, ki so ko maj prvi oblekli hlače, pa so se že skobacali na konjčke. Skozi park se vijejo tako zbrane Serpentine, to je malo jezero, polno živahne mladine in povodnih ptic. Na skali sredi jezera n. pr. dremlje labud ali pa opravlja svojo toaletto. Poleg njega stoji čapla, v drugem kotu gagačo račke, prekopčavajo se debeloglavi ponirki; otroci jim mčajo hrane. V lahkih čolnčkih veslajo od enega konca Serpentine do drugega, kjer so lepi spomeniki in vodometi. Par korakov nato zadenejo na dva in dvajset belobeležnih mladičev, katero so vsi zastopljeni v angleško narodno igro, kriket imenovano. Ta igra zahteva raven prestop, pa tudi izvežbane igralce. Vsako leto se vrši hud boj za prvenstvo in tekma traja pet do šest tednov. Kar je kriket za moske, to je tenis za ženske. Vsak par ima do deset teniških igrišč, katerih se poslužujejo dekletskiškemu telesu. Ni pa to igra daleč lepo gibkost in elegantnost ženskemu telesu. Ni pa to igra privilegiranih stanov, prostor je brezplačno na razpolago tudi delavskim slojem. Zelo zanimivi so dalje dolgi "endrevni" čolni, sileni in omni, katerih se se poslužujejo nekdo pokojni ljubljanski mostičarji. Ti čolni hitijo kakor lahkokrilne lastovice po vodni gladini. V njih sedijo visokosolci, kateri na tak udarjajo z vesli. Višek sporta dosežejo takozvani dnevi konjskih dirk z vso sportno strastjo. Milijone stavijo na najboljše konje dirkače. Zaključek velikih konjskih dirk je tako zvan "Donkey Derby", ko zajašejo najslavnejši jockey svetopisemske živali, zato se upirajo, rigajo, kar povzroča obilo smeha in zabave. Izredna zanimivost Hyde Parka je pasje pokopališče "Dogs Cemetery", kjer spijo razni "Fikselni" in "Fokselni" svoje večno spanje. Bili so to iskreni ljubljenci dam, ki so jim po "trudopolnem" življenju postavile lepe kamene spomenike z zelo dvomljivimi napismi. Grobove pa so zasadile s svežem cvetjem. Marsikatera sirota bi bila hvaležna za tako udobno življenje, kakršnega so v Londonu v oblihi meri deležni pasje mreine.

Ječlanje

"Times" so na svojo poizvedbo glede te boleznj dobile od strokovnjakov nekaj zanimivih odgovorov. Angleški zdravnik dr. J. Stenson Hoker izjavlja, da v 50 letih svojega zvanja ni nikdar naletel na eno samo jecavko, čeprav ga je prišlo mnogo nerazvnežev za svet vpraševati. Hooker meni, da tiel razlaga v sami dušeslovni tvorbi ženskega spola. Drugi dopisnik, dr. Aleks Johnston, izraža trditve, da pride na 17 ječlavcev 16 moških in 1 ženska. Nadalje je opazil, da je ječlanje pogostejše pri Nemcih in Anglo-Američanih nego pri Latinih in Američanih.

CENA

DR. KERMEGA BERILA
JE ZNIZANA
Angleško-slovensko
Berilo

(ENGLISH SLOVENE READER)

Stane samo

\$2.—

Naročite ga pri

KNJIGARNA "GLAS NARODA"
216 West 18 Street
New York City

SLEPARSKI ZVOČNI FILM

BRATISLAVA, 23. marca. — Pr. večerajšnji predstavitev prvega zvočnega filma v tukajšnjem mestu, je nastal med občinstvom tako velik kraval, da ni bilo mogoče ničesar več slišati.

"Dvanajst reparjev Volge" so sicer oglašali kot "zvočni" film, a poslušalci so kmalu razkili, da tiče nad filmom živeči godbeniki in druge osebe, ki so proizvajale glasove. Nato pa se je dvignil tak kraval, da ni bilo mogoče čuti niti najmanjšega glasu. Množica je končno prisilila vodstvo gledališča, da je vrnil vstopnino.

TRIKI FILMSKIH OPERATORJEV

Fotografska kamera, veliko oko, ki vse vidi in vse, ni vedno poštena, kar se tiče reprodukcije življenja in stvari, ki jih vidi. Kamera je brez osebnosti, stvar v rokah umetnika, operatorja. Že v začetku razvoja zdaj 30 let stare filmske industrije so slike lagale v zabavo. Videli smo leteče postelje, mrtve stvari, ki so oživele, in drugo, kar se nam zdi danes nekako otročje.

Smajali smo se. Nato so iznašli preproge, ki so se nosile same, in polno duhov, ki pa so jih kazali samo v pravljicah.

Danes nam ne kaže kamera samo dogodkov dnevnega življenja, mora nam pričarati tudi to, kar si koraj želimo, tehnične stvari, ki stremimo po njih izvršiti, pa jih zaenkrat še ne znamo. Kamera vzbuja v življenje najdrzejše utopije in to čisto z najbolj preprostimi sredstvi.

Najbolj iznajdljivi v tem pogledu so danes nemški in ameriški filmski operatorji. Par zgledov!

Mnogo je bilo govora o majhnih sceni iz znamenitega filma "Nibelungi". Majhen list z drevesa je padel na rezilo meča in rezilo ga je razpolovilo. Naravno, da ni bilo mogoče izdelati meča v taki velikosti tako ostrega, da bi bilo to mogoče naravnim potom. S kakšnim trikom je bilo mogoče to napraviti? Režiser Fritz Lang je sam pojasnil zadevo. Listič se fotografiral, ko je padel na meč, dokler se rezilo ni dotaknil. Nato so list pazljivo razrezali v dva dela in nato zopet posneli, kako padeta oba dela od rezila meča. Enostavno, pa vendar koliko sto metrov filma je bilo treba!

Se spominjate filma "Variete"? Predvsem ona scena: iz lože gledajo gledalci s kukali predstavo in gralce vidite v lekah kulisa. Operator je reflektiral predavajalec s pomočjo prizem na leče.

Ali: Jannings vidi v duhu, kako pade njegov protivnik s trapeza. Morje obrazov pluske in prihodnji sliki pred oči gledalca, v resnici imate občutek strašnega padca. Pri tem posebno učinkovitem sunku so kamero previdno spuščali po vrvi, poseben motor je omogočal vrtenje. Počasno vrtenje, kakor znano, učinkuje kakor hitro kratanje, če projicirate sliko na platno z normalno hitrostjo.

Svoje vrste senzacija so povzročile scene iz "Fausta": Faust potuje z Mefistom na vragovom plašču. Podoben trik so uporabljali ameriški operatorji v znamenitem filmu "Bagdadski lopov", potovanje tren na preprogi.

Eden izmed viškov je v filmu "Metropolis" ona scena eksplozije ogromnega parnega kotla. To so bili živi ljudje in ne lutke. Za to sceno je angažiral režiser "leteči baler" iz nekega varieteteja. Eksplozija sama ni bila trik, ampak so jo posneli šele kasneje, po osmih posnetih posnetkih.

Tudi Ludwig Berger je v filmu "Waltzertraum" uporabil trike. Ena najlepših scen je scena: Willy Fritsch sedi s svojo prijateljico na klopi in kakor v viziji se mu zdi, da je doma, v gozdovih okrog Dunaja. Kakor megla se spreminjajo slike, prihajajo in izginejo na horizontu. Pri tem dežujejo od vseh strani rože na parček. Ta scena je fotografirana po Schuefflanschoven postopku z zrcali. Tako se delali tudi Američani v filmu "Gulliverjeva potovanja".

Noe je večkrat "barko vozil", če smemo verjeti sv. pismu, in alkoholizem je razsajal že v dobi, ko so Jožefa prodali njegovi bratje. Tudi Egipčani so uživali kvašene pijače, zlasti ječmenovec. Nižje ljudstvo se je zadovoljevalo z nekakim olom, črnim pivom iz prosa. Slično proseno vino je še danes običajno v Abesiniji. Najzanimivejše pa je to, da je že stari Egipt poznal društva za pobiranje pljančevanja.

Naročite SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR

za leto 1930

ki je letos izredno zanimiv.

POŠLJEMO VAM GA POŠTNE PROSTO ZA

50c

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 West 18 Street

New York, N. Y.

MORILČEVE PODGANE

V neki kaznilnici na Češkem je leta 1883 umrl moz, ki je bil zaradi roparskega umora obsojen na doživotno ječo. Pisal se je Gabler in je prebil v ječi osemnajst let in pol.

Gabler je udomačil dve podgani, ki sta bili prišli do njega skozi podzemski zračni hodnik. Zivalceli sta bili zelo krotki. Prebil sta velik del dneva in noči v celici prijetniku. Posedali sta Gablerju na rami, vohali okoli njegovega vratu in ga včas tudi potegnili za uhelje. Kadar so jetniku prinesli jedo, sta podgani sedli na mizico in čakali, da jima je Gabler naskel je v dva kupčka. Mož je bil živahen, tako zdrsiral, da sta izginili v luknjo, čim se je pojavil najhujši sum pri vratih. Če pa je Gabler sikhil, sta se zopet prikazali. Med jetnikovim delom — Gabler je izdeloval skatlice za vžigalce — sta se podgani lovili po celici ter sta zabavali sebe in svojega gospodarja.

Jetniški pazniki so vedeli za podgani, pustili pa so veselje staremu kaznencu, ki se ni bil nikoli pregrešil proti hišnemu redu. Podgani sta bila samsna. Gabler jima je vzdel imeni kristil je enega za Žančka, drugega pa za Ferka. — Vsak dan sta ob svojem času zginila, pa se zopet pojavila, seveda vedno skupaj. Kaj sta delala, ko sta bila odsotna, ne ve nihče. Mogoče sta obiskovala svojo? Budno sta pa bila pozorna na to, da se ni nihče drugi vrnil v njuno kraljestvo. Sveto sta čuvala pravico, da sta ostala samo gospodarja v celici.

Nekoč se je vrnil Gabler s svojega jutranjega sprehoda. Našel je Žančka na stolu, ko si je obiloval in umival rane in praske. Tudi Ferkaova koža je bila vsa razmršena. Mož je v prvem trenutku menil, da sta se podgani prepirali in ogrižli med seboj, kmalu pa se je uveril, da stoji zadeva drugače. Ferko se je nenadoma zakadil proti prezačiniku in Žanček je pritisnil takoj za njim. Pri odprtini je prežala velikanska podgana z razpraskanim in močno razgrizanim krvavim smrčkom. Čim sta se nasprotnika zapodila proti njej je naglo izginila. Žanček in Ferko sta obdržala svoji postojanki.

Gabler se je bil premrazil. Leta 1883 umrl moz, ki je bil zaradi roparskega umora obsojen na doživotno ječo. Pisal se je Gabler in je prebil v ječi osemnajst let in pol.

Neko jutro so našli Gablerja v brezupnem stanju. Po celici sta tekali podgani. Ko so vstopili bolniški strežaji, sta izginili, toda vsak trenutek sta se zopet prikazali pri odprtini in evillili. Celica je ostala prazna. Gabler je prošil, naj mu je rezervirajo do povratka. Bilo mu je za drugače usojeno. Tri tedne potem, ko so ga bili prinesli v bolnišnico, je umrl. Sestro, ki mu je stregla, je ponovno prošil, naj položi g. Restaplju jetniškemu pazniku na srce, da ne pozabi na živalce in naj jima da hrane. Sveda je sestra jetniku obljubila vse to ter mu preočevala, da je za njegovega Žančka in Ferka prav dobro preskrbljeno.

Jetniški pazniki so skozi lino opazovali, kaj se dogaja v celici. Podgani sta sedeli po cele ure na mali mizi, potem sta se vzpenjali po ležišču in sta vohali okoli sebe. Čez dva tedna so našli eno izmed podgan mrtvo pod mizo. Druga, ki je ostala živa, je sedela ob strani mrtvega tovariša. Ko je paznik pomel celico in nesel mrtvo podgano na lopati ven, je tekla živa podgana za njim. Na stopnicah pa jo je neki drugi paznik podhodil. Teden dni po tem dogodku je Gabler umrl.

KJE JE moj sin ALOIS GREBENJAK? Celih 8 let že nič ne vem o njem. Prosim rojake, če kdo kaj ve o njem, da mi poroča, kjo bom zelo hvaležen. — Antonio Grebenjak, Kostanjevica No. 67, P. Canale, Il Sonco Frinili, Italy (2x 22&24)

DELO DOBE

IZURJENE SIVALKE na box in malih strojih. — Oglasite se pri: City Straw Work, 1021 Grand St., Hoboken, N. J. — (Telephone: Hoboken 9164). (2x 22&24)

Mali Oglasi
imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Vsakourstne KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Telephone: CHELSEA 3878

POPOLEN CENIK JE PRIROČEN
V TEM LISTU VSAKI TEDEN

